

FALLBESKRIVNING

Latex orsakade två fall av anafylaktisk chock vid kejsarsnitt

CAROLINE GILLIS-HAEGERSTRAND, bitr överläkare, med dr, anesthesi- och intensivvårdskliniken, Danderyds sjukhus, Stockholm caroline.haegerstrand@ds.se
ULLA LINDBLAD, överläkare, anestesikliniken, Mälarsjuk-

huset, Eskilstuna
S G O JOHANSSON, professor, klinisk immunologi, Karolinska institutet, Stockholm
P-G RÖSBLAD, överläkare, anesthesi- och intensivvårdskliniken, Danderyds sjukhus, Stockholm

Latexgummi, som kommer av gummiträdets sav, har använts i framställandet av kirurgiska handskar i över 100 år. Prevalensen av IgE-medierad latexallergi som orsakas av restproteiner har ökat. Detta beror dels på en ökad användning av latexhandskar och kondomer efter aids-epidemins utbrott, dels på ändrade framställningsmetoder. Sensibilisering mot latex förefaller vara mer frekvent hos kvinnor än hos män. Därtill har man noterat att kvinnor som genomgår obstetrisk kirurgi har en ökad risk för att få en anafylaktisk reaktion av t ex latex. Kombinationen graviditet och kirurgi (t ex sectio) med latexhandskar förefaller medföra en ökad risk för en allergisk reaktion [1].

Här presenterar vi två fall av svåra allergiska reaktioner som båda ledde till cirkulationskollaps, hjärtstillestånd och kvarstående funktionsnedsättning.

Fallbeskrivning

Fall 1 (2002). En 32-årig gravid kvinna som lidit av astma och svår allergi sedan barndomen. Hon uppgav uttalad födoämnesallergi samt allergi mot pälsdjur men ingen känd läkemedelsallergi. Under senare delen av graviditeten blev patienten inlagd på grund av kraftiga hudbesvär/helkroppseksem.

Patienten behandlades med perorala steroider samt grupp III-steroider lokalt. På grund av tillväxthämning av fostret planerades patienten för sectio i spinalbedövning. Vid ankomst till operationsalen fick patienten andningsbesvär och erhöll inhalationer med terbutalin. Komplikationsfri spinalbedövning anlades efter infusion av 1 liter kristalloid. Efter det att barnet utförskaffats gavs 10 IE oxytocin och dextran 1 (haptent) följt av dextran 70 i enlighet med avdelningens rutiner. Patienten blev då plötsligt illamående och uppgav ett tryck över bröstet. Hon gick snabbt in i en cirkulationskollaps. Patienten intuberades omedelbart och akut hjärt-lungräddning (A-HLR) påbörjades. Trots detta har patienten fått en bestående hjärnskada med bland annat en svårbehandlad epilepsi. Tryp-tas taget dagen efter operation var förhöjt, 22 µg/l (referensvärde <14 µg/l). IgE-antikroppar mot latex påvisades såväl omedelbart efter reaktionen som 1 månad senare, och i båda fallen var värdena mycket höga: RAST klass 5, dvs >50 kU_A/l (referensvärde <0,35 kU_A/l).

Patientens anhöriga uppgav efter operationen att hon var allergisk mot vissa frukter, bland annat kiwi, som är känd för att korsreagera med latex [6].

Fall 2 (2006). 42-årig kvinna med besvärligt eksem sedan nyföddhetsperioden och astma sedan 6 års ålder och som var pla-

Foto: Thomas Johansson

Latexhandskar vid kirurgiska ingrepp kan medföra ökad risk för anafylaktisk reaktion.

nerad för ett elektivt sectio. Patienten hade för 7 år sedan genomgått ett akut sectio utan komplikationer. Vid den preoperativa bedömningen uppgav hon allergi mot pälsdjur. Ingen läkemedelsallergi uppgavs, och patienten hade ingen pågående allergi- eller astmamedicinering. Kliniskt noterades en kraftigt eksematös hud. Operationen utfördes i spinalbedövning och patienten fick kristalloid, dextran 1 och dextran 70 som volym-expander innan bedövningen lades. Då operatören anlade ett tryck mot buken för att få ut barnet började patienten klaga över andningsbesvär. Hon hade tydlig lufthunger varför steroider, teofyllin och efedrin gavs medan intubation förbereddes. Patienten blev snabbt cyanotisk. Efter intubationen noterades

SAMMANFATTAT

Prevalensen av IgE-medierad latexallergi som orsakas av restproteiner har ökat.

Risk för att utveckla latexallergi löper framförallt sjukvårdspersonal och andra med yrkesmässig latexexponering, barn med myelomeningocele och atopiker.

Vi har här beskrivit två fall av

anafylaktisk chock på grund av latexexponering under kejsarsnitt och som ledde till cirkulationskollaps och hjärtstillestånd.

Kanske bör det finnas operationsavdelningar/sjukhus som använder bara låglatex-innehållande produkter eller helt latexfria produkter?

»Latexallergi är ett ökande problem och i dagsläget den näst vanligaste orsaken till anafylaxi vid anestesi [1].«

kraftigt förhöjt andningsmotstånd, och ventilationen blev ineffektiv trots insufflationstryck >50 cm H₂O. Patienten fick en bradykardi som behandlades med adrenalin intravenöst. Patienten var fortsatt svårventilerad. Bradykardin övergick till asystoli och A-HLR påbörjades. Efter ett par minuter vek bronkospasmen, plötsligt gick det lätt att ventileras och patienten återfick en stabil cirkulation. Patienten överfördes till intensivvårdsavdelningen för nedkylning, med måltemperaturen 33 grader, i syfte att försöka minimera eventuella hjärnskador. Postoperativt har patienten gått på rehabilitering. Hon har kunnat amma och delvis ta hand om sin nyfödda son i hemmet. Patienten tränar på rehabiliteringsklinik och upplever besvär med närminne, kognitiv förmåga och trötthet.

Lab-prov efter 6 timmar: tryptas 23 µg/l och IgE-antikroppar mot latex 4,6 kU_A/l. Förhöjt total IgE 2 600 kU/l med kraftigt förhöjda nivåer av IgE-antikroppar framför allt mot björk.

Två veckor senare var tryptasvärdet normaliserat medan latex antikropparna hade stigit till 23 kU_A/l. Tre veckor senare utfördes en analys av IgG-antikroppar mot dextrans. Dessa var inte förhöjda. (Prov för IgE-antikroppar kan tas i anslutning till den kliniska reaktionen, men prov för IgG-antikroppar mot dextrans kan tas först 3-4 veckor efter reaktionen eftersom antikropparna i blodet konsumeras av tillfört dextrans.)

Sammanfattning

Vi har här beskrivit två fall av anafylaktisk chock på grund av exponering för latex under kejsarsnitt, som ledde till cirkulationskollaps och hjärtstillestånd. Liknande fall finns beskrivna i litteraturen [1-6]. Latexallergi är ett välkänt problem som har uppmärksamats världen över och som vi inom stora delar av svensk sjukvård ännu inte tagit ställning till. Risk för att utveckla latexallergi löper framförallt sjukvårdspersonal och andra med yrkesmässig latexexponering, barn med myelomeningocele och atopiker. Symtomen varierar från kontaktdermatit vid användningen av tex handskar till anafylaxi. Vid anafylaktisk chock under generell anestesi är den vanligaste orsaken muskelrelaxantia. Latexallergi är ett ökande problem och i dagsläget den näst vanligaste orsaken till anafylaxi vid anestesi [1].

Vi vill väcka frågan om det är dags att upphöra med användningen av latexmaterial till exempelvis alla patienter med allergisk anamnes.

Är det tid för operationsavdelningar/sjukhus att använda

bara låglatexinnehållande produkter eller helt latexfria produkter? Detta är redan verklighet i USA.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

REFERENSER

1. Draisci G, Nucera E, Pollastrini E, Forte E, Zanfini B, Pinto R, et al. Anaphylactic reactions during cesarean section. *Int J Obstet Anesth.* 2007;16(1):63-7.
2. Hepner D, Castells MC. Latex allergy: An update. *Anaesth Analg.* 2003;96:1219-29.
3. Paskawicz J, Chatwani A. Latex allergy: A concern for anesthesia personnel. *American Journal of Anesthesiology.* 2001; 28(9):435-41.
4. Reimer M. Allergisk mot ballonger. Ett fall av allvarlig latexallergi utanför riskgrupperna. *Läkartidningen.* 1994;91(47):4380-1.
5. Wrangsjö K, Axelsson G, Montelius J. IgE-medierad gummiallergi: en anafylaxirisk i sjukvården. *Läkartidningen.* 1990;87(37):2869-70.
6. Kim KT, Hussain H. Prevalence of food allergy in 137 latex-allergic patients. *Allergy Asthma Proc.* 1999; 20:95-7.

Det finns fler än
30 000 artiklar
i Läkartidningens
artikelarkiv

Som medlem i Sveriges läkarförbund når du arkivet via vår
webbplats
www.lakartidningen.se

Utmanande
saklig

Läkartidningen

streamer